

vilde Forholdene kunne vedblive at være saaledes, som der staar i § 3, at han modtager en Obligation og derved faar en aarlig Pengeydelse. Men selv om det skulde vise sig, at der i noget større Udstrækning, end det var strengt nødvendigt, blev forlangt kontant Udbetaling, har vi indenfor Udvalget været enige om, at Ydernes Interesse i, saa hurtigt som ske kan, at faa denne Lov ført igennem, saa at de kommer bort fra denne forældede Afgiftsform, der i disse Aar har paaført dem overmaade store Udgifter, er tilstrækkelig stor til at opveje dette, og dernæst er der i dette Øjeblik en saadan Pengerigelighed her i Landet i Sparekasser og andre Pengeinstitutter, at det ikke vil kunne volde de paagældende nogen Vanskelighed, hvor det bliver nødvendigt at skaffe Pengene til Veje ved Laan i deres Ejendomme eller paa anden Maade.

Med disse Bemærkninger skal jeg paa hele Udvalgets Vegne anbefale det under Nr. 3 opførte Ændringsforslag til Vedtagelse.

Ellinger: Naturligvis ser jeg meget gerne, at Ændringsforslag Nr. 3 vedtages, men naar den ærede Ordfører (Mads Larsen) sagde, at Vedtagelsen af dette Ændringsforslag er i Nydernes Favør, vil jeg dog gøre opmærksom paa, at det er forudsat saavel af Landbrugsministeren som af Flertallet i Landstinget, at Loven var at forstaa saaledes, som den nu vil blive bragt i Orden ved Hjælp af dette Ændringsforslag. Man bringer altsaa i Virkeligheden et Tvivlsspørgsmaal ud af Verden, og det kan man da ikke sige er i Nydernes Favør.

Jeg tillader mig dernæst at anbefale Vedtagelsen af de af mig stillede Ændringsforslag under Nr. 1 og Nr. 2. Den ærede Ordfører, som nylig talte, sagde, at der i de senere Aar var paaført Yderne meget store Udgifter ved den gamle Uredelsesform. Det er rigtigt, men vel at mærke er det sket samtidig med, at de paagældende har haft meget store Indtægter, thi vel er der her Tale om en gammel Afgiftsform, men i Virkeligheden er den en meget praktisk og nyttig Afgiftsform, for saa vidt som Afgiften varierer med Konjunkturerne, og der har heller ikke tidligere været stærk Lyst til at faa Arvefæsteafgiften afløst. Det er først i de senere Aar, at der naturligt er kommet Ønsker frem om at kunne udnytte de ekstraordinært høje Priser ved at beholde hele Udbyttet selv og ikke som tidligere

svare en Del deraf til den, som er berettiget til at faa denne Afgift. Derved er denne store Lyst nu kommet til at foretage denne Afløsning af Arvefæsteafgifter med mere.

Men naar man da vil skride til en tvungen Afløsning af Arvefæsteafgifter med mere, maa man i Henhold til Grundloven give fuld Erstatning, og desuden skal Almenvellet kræve Ekspropriation. Det er derfor meget tvivlsomt, om i det hele denne Foranstaltning er lovlig, men det vil der utvivlsomt blive Anledning til at faa prøvet ved Domstolene. Men eet kan der i hvert Tilfælde ikke være Tvivl om, at Afløsningen er for lav. Man behøver i saa Henseende blot at se paa, at den Afløsningssum, der her er Tale om, er lavere end saa at sige alle de Afløsningssummer, der har været paa Tale ved frivillige Afløsninger. Og det er oplyst, at naar der har fundet en frivillig Afløsning Sted, har den i Almindelighed fundet Sted paa Basis af Gennemsnittet af Kapitelstaksterne for de 10 Aar 1904—13. Der har maaske været enkelte Tilfælde, hvor Afløsningssummen har været lavere, men i adskillige Tilfælde har den ogsaa været højere. De to Parter har altsaa før Krigen været enige om, at paa det Grundlag kunde Afløsningen finde Sted. Men nu kommer Rigsdagen og siger: Nej, Afløsningen bør finde Sted med et meget mindre Beløb. Jeg tvivler virkelig om, at dette stemmer med Ret og Billighed, og om at der derved ydes fuld Erstatning. Som jeg har tilladt mig at gøre opmærksom paa i min Betænkning, er Forholdet det, at naar Kirkeministeriet har staaet overfor saadanne Afløsninger — og af Kirkeministeriet maa man dog vente om ikke den højeste saa i alt Fald den næsthøjeste Retfærdighed —, har det altid krævet, at Afløsning skulde finde Sted efter Gennemsnittet af de 5 sidste Aars Kapitelstakster. Først i de senere Aar, da vi har haft de høje Priser, er man gaaet til 10 Aars Gennemsnit. Det er altsaa klart, at det er en Afløsningssum, som er langt højere end den, der vil komme ved den her foreslaaede Tvangsafløsning. Deraf, mener jeg, maa fremgaa klart, at det, man her vil gennemtvinge, er en meget for lav Afløsningssum til, at den blot tilnærmelsesvis kan komme ind under Begrebet fuld Erstatning. Jeg mener, at det er en stor Favør for Yderne, at man bortskærer Kapitelstaksterne for de egentlige Krigsaar, og at man saa tager de 10 sidste Aar, før disse høje Priser indgaar. Det kan være